

Communicatie

Campus Blairon 200, 2300 Turnhout
stad@turnhout.be, www.turnhout.be

TURNHOUT

Verslag

Datum: 10.09.2024

Locatie: CinéCafé, UGC Turnhout

Wateroverlast

De wijk rond de Hammelburgstraat, Dageraadstraat, Smalvoorstraat, Gust Hensstraat, Tuinbouwstraat en Graatakker kampte in 2024 twee keer met wateroverlast na hevige regenval.

De waterproblematiek in deze wijk is niet nieuw.

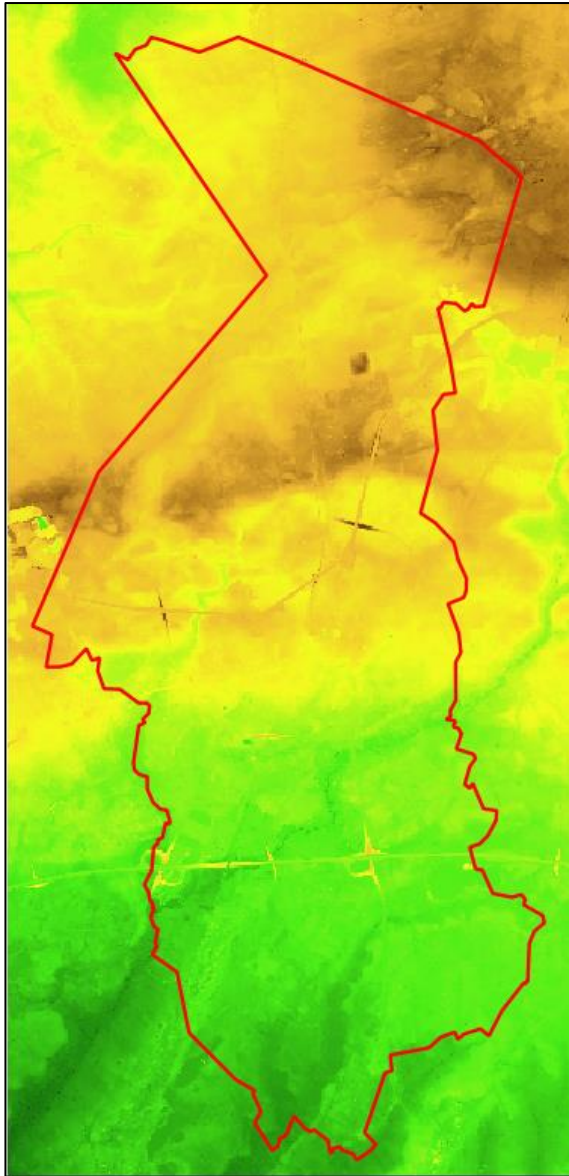
Tijdens de bewonersvergadering van 10 september 2024 legde Steven Mateusen, expert riolen bij Stad Turnhout, de situatie en de uitdagingen uit. De burgemeester en enkele schepenen vertegenwoordigden het beleid van Turnhout op deze vergadering.

Dit is het verslag van deze bewonersvergadering. Het verslag bestaat uit twee delen:

- Pagina's 2 tot en met 14: verslag van de presentatie, waarbij we antwoord formuleren op deze vragen:
 - o Waarom wordt deze buurt steeds geconfronteerd met wateroverlast?
 - o Wat is de beleidsvisie van de stad om dit aan te pakken?
 - o Wat zijn daarbij de uitdagingen?
- Pagina's 15 en 16: verslag van de vragenronde.

Waarom is er wateroverlast in deze wijk?

Reliëf

Dit is een hoogtekarta van Turnhout.

De bruine zones zijn het hoogst gelegen, de groene zones het laagst. De rode lijn is de gemeentegrens.

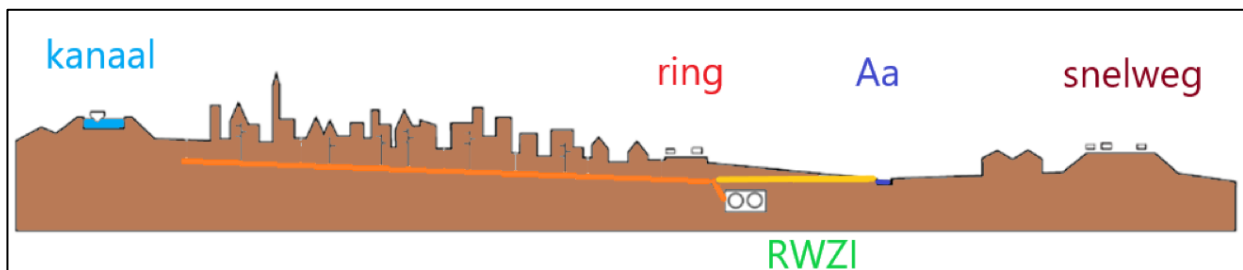
Op de kaart zie je duidelijk dat het noorden van Turnhout, richting Weelde en Baarle, hoger gelegen is dan het zuiden waar onder andere Gierle, Tiel en Kasterlee liggen.

De snelweg en het kanaal zijn duidelijk te onderscheiden omdat ze hoger liggen dan de onmiddellijke omgeving. Aangezien het kanaal hoger ligt, werkt het kanaal niet als afvoerkanaal voor regen- of grondwater.

De Aa en de Visbeek zijn dan weer te zien op deze kaart doordat ze lager liggen in het terrein.

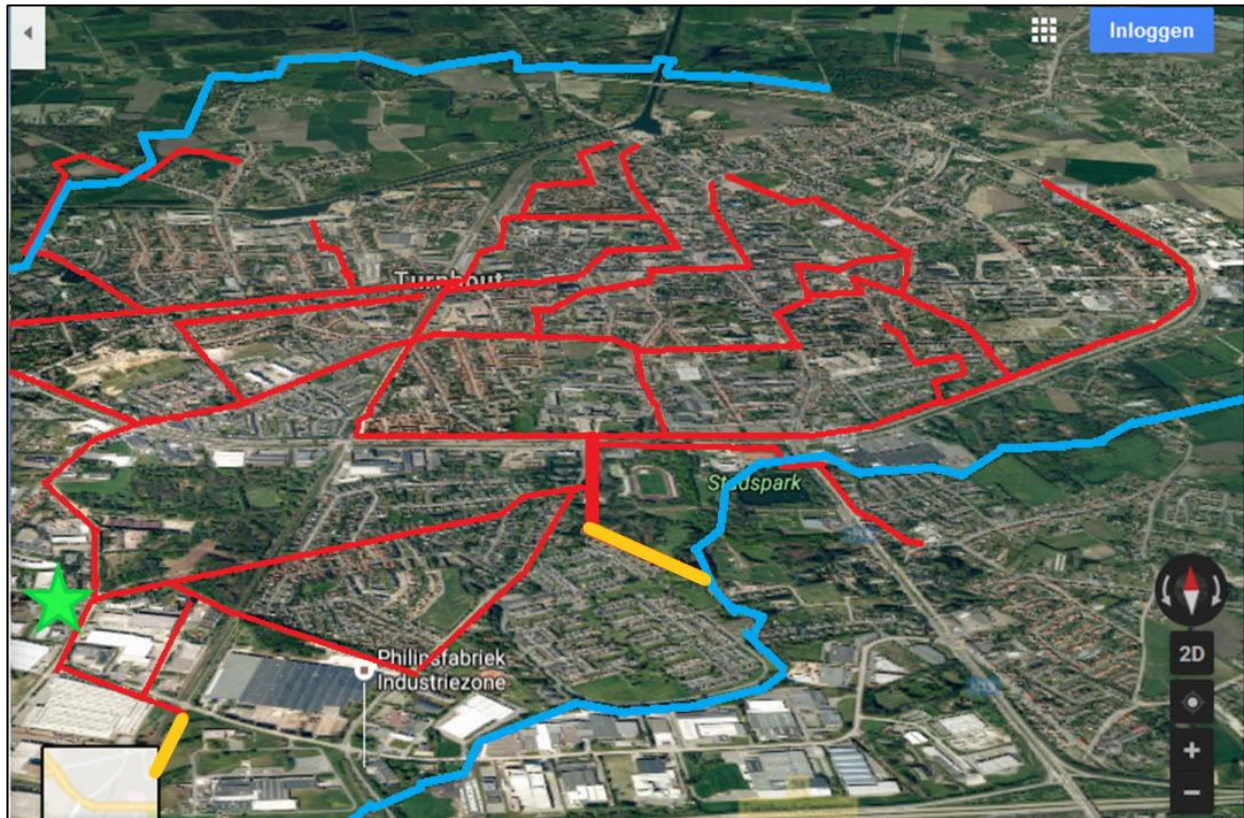
Het centrum van Turnhout is geel en bruin ingekleurd; daar zijn bepaalde plaatsen, zoals de Grote Markt, wat hoger gelegen.

Water stroomt van hoog naar laag, dus de algemene tendens is dat het water op het Turnhoutse grondgebied in zuidelijke richting stroomt.

Dit is een schematische doorsnede van de riolering in Turnhout. Het riool gaat van noord naar zuid en helt dus ook licht mee af in die richting (van hoog naar laag). In de Slachthuisstraat ligt het waterzuiveringsstation waar het water naartoe wordt gebracht. De gele lijn is de noodoverlaat naar de Aa die bij hevige regen het teveel aan water naar de Aa afvoert.

Dit is een luchtfoto van Turnhout met daarop aangeduid:

- Groene ster = waterzuiveringsstation aan de Slachthuisstraat
- Rood = hoofdriolering waarin het water uit de individuele straten verzameld wordt en afgevoerd wordt naar het zuiveringsstation
- Blauw = Visbeek en Aa
- Geel = noodoverlaat

Dit is een detailluchtfoto van de directe omgeving van de wijk.

De gele lijnen zijn het hoofdriool.

Zoals te zien is, loopt er ook een buis van het hoofdriool door de wijk vanaf de Smalvoorstraat via de Gust Hensstraat en Hammelburgstraat. Het bruine vlak is het gebied waarvan het afvalwater samen met het regenwater afwaterd in dit hoofdriool.

Het paarse vlak is het gebied van waaruit water afgevoerd wordt via het hoofdriool langs de ring tot aan het ziekenhuis. Van daaruit gaat het verder naar het zuiden en het waterzuiveringsstation.

Al het water dat komt uit het bruine en paarse gebied komt tezamen in een groot collector ten zuiden van het ziekenhuis, langs de Steenweg op Tielon. Dit is met een dikke rode lijn aangegeven op de vorige afbeelding.

Regenwateras

Stad Turnhout werkt al jaren aan een gescheiden riolering, waarbij regenwater gescheiden afgevoerd wordt van vuilwater. Op de kaart is deze oostelijke regenwateras weergegeven met de dikke blauwe lijn. Deze regenwateras verzamelt het regenwater via het gescheiden riool. Het water dat we verzamelen in de regenwateras is hemelwater dat valt op de straten en op de voorste dakhelften van huizen. Het regenwater dat op de achterste dakhelft valt kan zonder breekwerk in huis niet op de regenwaterleiding worden aangesloten, dus dit blijft op de vuilwaterriolering. De meest recente verkavelingen, zoals Meuletiende fase 2, Hellegat en Turnova (aangegeven in lichtblauwe vlekken) zijn verkavelingen waar er 100% scheiding is tussen regenwater en vuilwater. Hiervan wordt dus alle regenwater aangesloten op de regenwateras. Voor Turnova is dit mogelijk omdat enkele jaren geleden er al een regenwaterriool werd voorzien in de Baron du Fourstraat en Schoolstraat dewelke ondertussen is verbonden met de oostelijke regenwateras.

Vuilwater wordt ook nog steeds afgevoerd via het hoofdriool, en tezamen met de achterste dakafvoeren van de woningen langs de oostelijke regenwateras.

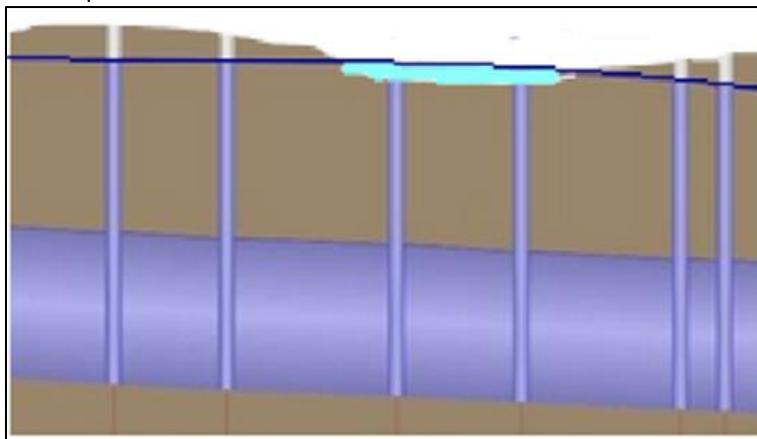
Alle hemelwater dat valt in het bruine en paarse vlak, min de blauwe zones, is water dat via het hoofdriool afstroomt en samenkomt in het riool langs de ring. Het riool langs de ring is bij een grote regenbui al goed gevuld met water uit het paarse gebied. Ter hoogte van de Hammelburgstraat zou het water van het bruine vlak hier bij moeten komen. Dit wordt ook weergegeven in detail op de volgende afbeeldingen.

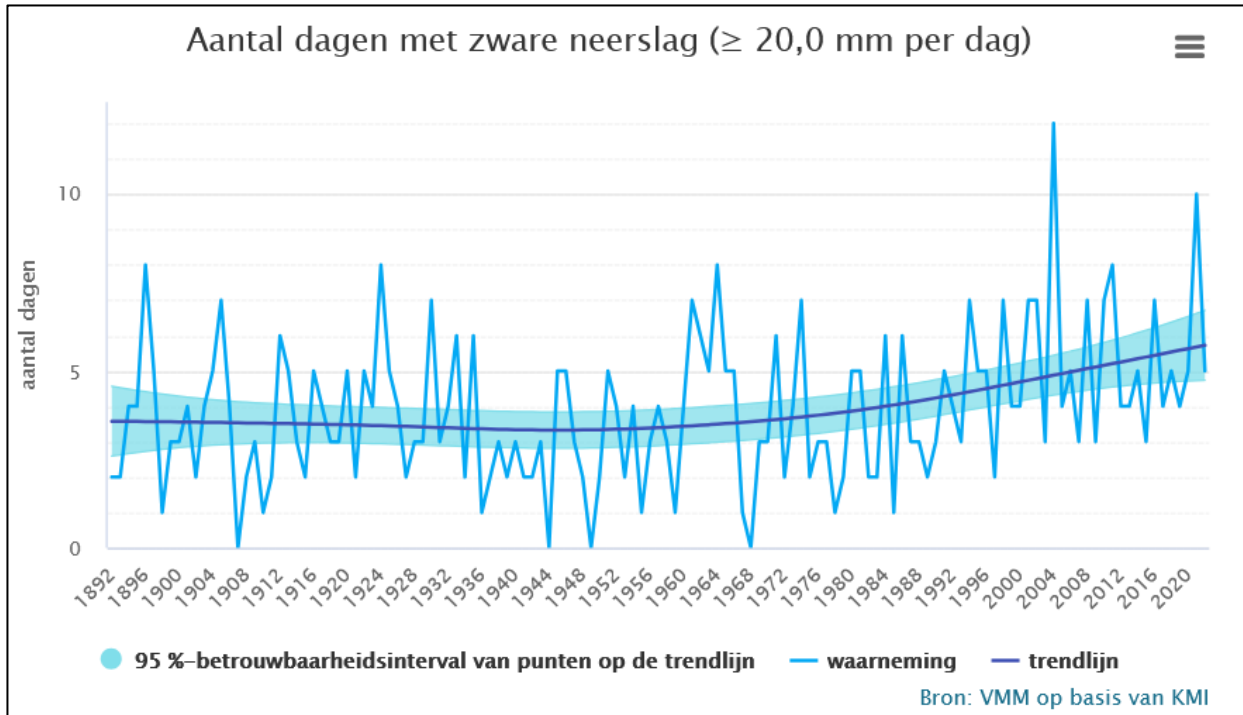
Dit is een reliëfkaart van de getroffen wijk, met in het rood de ligging van de hoofdriolen. Het blauw zijn de laagste zones, geel zijn de hoogste zones. We zien dat de Smalvoorstraat, de Kwakkelstraat en de ring hoger liggen dan de woonstraten ertussen. De Carrefour, aan de andere kant van de ring, ligt nog lager.

Het hoofdriool dat door deze wijk stroomt vervoert alle water uit de straten die hieraan zijn aangekoppeld. De afbeelding hieronder is een schematische voorstelling van wat er gebeurt met de waterstand in deze wijk als het hard regent en het riool volloopt:

De dikke paarse buis symboliseert het hoofdriool dat door de wijk loopt, de smalle verticale lijnen zijn de straatkolken en de rioolputten in de straat. De dunne donkerblauwe lijn is de waterstand aan wanneer het riool te klein is voor het water dat moet worden afgevoerd, en het riool dus onder druk komt te staan. Door de druk van het water in de leidingen komt het water overal naar boven, maar waar het maaiveld hoger is dan de waterdruk, merk je daar op straat niets van (bv in de gele gebieden op de kaart hierboven). Waar het maaiveld plaatselijk lager is (blauw/blauwgroen op de kaart hierboven) komt de waterdruk wel hoger dan het maaiveld en stroomt het water uit de riolering op straat. Dit is de natuurkundige wet van communicerende vaten. Het water dat op die manier uit het riool komt, zal opnieuw verdwijnen wanneer de waterdruk in het stelsel opnieuw zakt.

Klimaatverandering

We zien dat de straten in kwestie vaker te kampen hebben met wateroverlast dan vroeger. De reden daarvoor zien we terug in de afbeelding hierboven.

Deze grafiek toont de neerslagtendens van de laatste 140 jaar. Lange tijd kende ons land gemiddeld drie dagen met zware neerslag per jaar. De laatste cijfers uit 2020 tonen dat dit al gestegen is naar zes zware neerslagdagen per jaar; het voorbije jaar lijkt dat zelfs nog meer te zijn.

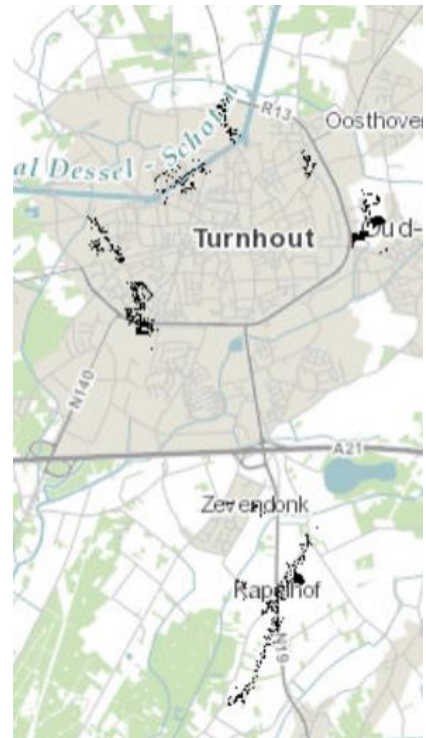
Capaciteit riool

Daartegenover staat de grootte van onze riolen: die is wat het is. Een riool blijft vele tientallen jaren liggen met dezelfde capaciteit. Gemiddeld wordt een riool pas om de tachtig jaar vernieuwd.

Tot eind de jaren '90 legden we riolen aan met een capaciteit van 21 liter per vierkante meter per uur. Dat is een capaciteit die voldoende is om een zware regenbui op te vangen die gemiddeld maar eens om de vijf jaar voorkomt. Deze berekening was tot eind de jaren '90 heel normaal waardoor nu dus 95% van de Turnhoutse riolen voorzien zijn om buien van 21 liter per uur aan te kunnen. In die riolen is dus geen plaats genoeg voor de heviger buien die door de klimaatverstoring vaker voorkomen en intensiever zijn.

Sinds de jaren 2000 leggen we riolen aan met een capaciteit van 29 liter per vierkante meter per uur. Die riolen kunnen een zware bui bufferen die gemiddeld maar een keer om de twintig jaar voorkomt. 5% van de Turnhoutse riolen zijn 29 liter-riolen. De zwarte vlekjes op de kaart hiernaast tonen de straten waar al riolen van 29 liter liggen.

Als we kijken naar de toekomstvoorspellingen van het klimaat, dan zien we de noodzaak om de capaciteit van de riolen nog te verhogen. De zwaarte van de buien zal namelijk nog toenemen. Buien zijn nu al, en worden nog

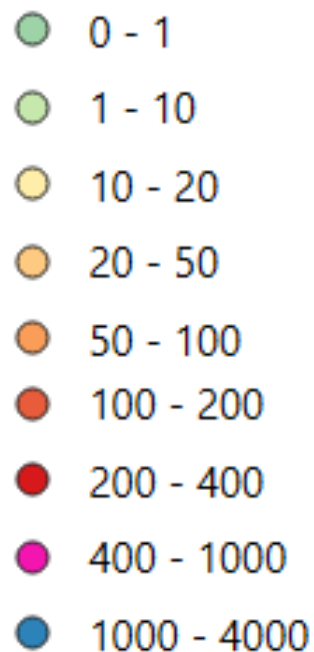
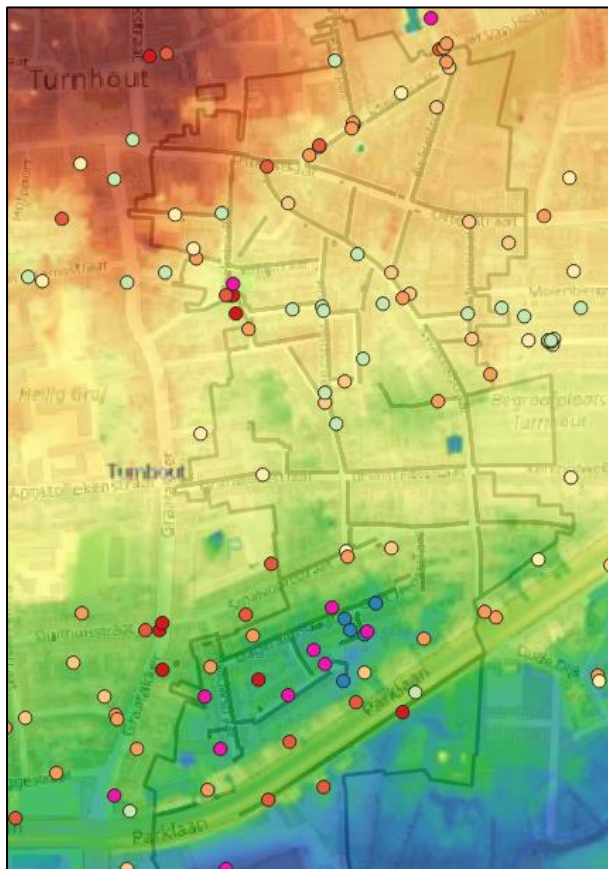

groter, dan in het verleden en extreme buiten komen ook vaker voor. Dit maakt de nood om onze riolen aan te passen des te groter. Daarom willen we toekomstige riolen dimensioneren op een capaciteit van 38 liter per vierkante meter per uur. Dit is bijna een verdubbeling van de capaciteit van de riolen die tot eind de jaren '90 standaard waren (21 liter/m²/h). Maar een dergelijke aanpassing aan het rioleringsstelsel vraagt vele jaren tijd.

De kaart hieronder toont de resultaten van een simulatie van wateroverlast in 2050 wanneer er een hevige regenbui valt waarmee we maar eens om de twintig jaar geconfronteerd worden. Daarbij wordt er verwacht dat er 12 000m³ water op straat komt als er geen maatregelen worden genomen.

De bollen representeren de putdeksel van de riolen van waaruit water naar boven komt. De kleurlegende toont de zwaarte van overlast.

Hierop zie je duidelijk dat de Hammelburgstraat, Dageraadstraat, Smalvoorstraat, Gust Hensstraat, Tuinbouwstraat en Graatakker het zwaarst getroffen worden.

Uit alle berekeningen en simulaties komt de bevestiging dat deze wijk de zwaarst getroffen wijk van Turnhout is. Daarom geeft het beleid ook prioriteit aan het aanpakken van het waterprobleem in dit gebied.

Conclusie waarom er wateroverlast is in deze wijk:

- Reliëf van Turnhout en van deze buurt: natuurkundige wet van communicerende vaten.
Afwatering van het oostelijke deel van Turnhout heeft een impact op de waterstand in deze buurt: al het water uit de oostelijke wijken van Turnhout stroomt in deze richting. Daarbij komt ook nog het water van deze wijk zelf en dat kan er in het riool niet meer bij.
- Klimaatverstoring:
 - o Meer intense buien
 - o Toename in neerslagintensiteit

- De capaciteit van de riolen is een gegeven feit dat we niet op korte termijn kunnen aanpassen: 95% van onze riolen zijn voorzien op een bui van 21 liter per vierkante meter, die vroeger (gemiddeld) om de vijf jaar voorkwam. De riolen zijn dus te klein voor een zwaardere bui, waardoor er wateroverlast is.

De beleidsvisie van Stad Turnhout

Stad Turnhout schrijft haar beleidsvisie neer in een **hemelwater- en droogteplan**.

Wat is het hemelwater- en droogteplan?

- o Het is een ruimtelijke visie over hoe er binnen de stad op lange termijn zal omgegaan worden met hemelwater.
- o De visie geldt voor heel het Turnhoutse grondgebied: alle stedelijk gebied + landbouwgebied + natuurgebied + industriegebied. Het is een studie over het openbaar domein én ook over private percelen aangezien het stadsbestuur maar een klein deel van het grondgebied in beheer heeft.
- o Het is een integrale visie die dient als leidraad voor een duurzaam waterbeleid.

Wat is het doel van de ruimtelijke visie?

- o Hoe omgaan met huidige en toekomstige knelpunten.
- o Gevolgen van wateroverlast en verdroging beperken.
- o Grondgebied gemeente veerkrachtig maken voor klimaatverandering.
- o Het hemelwater- en droogteplan vormt de leidraad hoe er maximaal lokaal en op natuurlijke wijze dient omgegaan te worden met hemelwater bij toekomstige projecten.
- o Het hemelwater- en droogteplan stelt de kansen en opportuniteiten op ons grondgebied vast en helpt het stadsbestuur prioriteiten te stellen.

Timing?

Alle Vlaamse steden en gemeenten dienen een hemelwater- en droogteplan (HWDP) kunnen voorleggen tegen eind 2024.

In oktober, ten laatste november dit jaar, wordt het hemelwater- en droogteplan ter goedkeuring voorgelegd in de gemeenteraad.

Het hemelwater- en droogteplan werd opgemaakt met participatie van betrokken stakeholders. De voorlopige versie van het plan, waarin de feedback van de stakeholders verwerkt werd, kun je downloaden op www.turnhout.be/hwdp.

Wat zijn daarbij de uitdagingen?

Situatieschets van Turnhout zoals beschreven in het hemelwater- en droogteplan

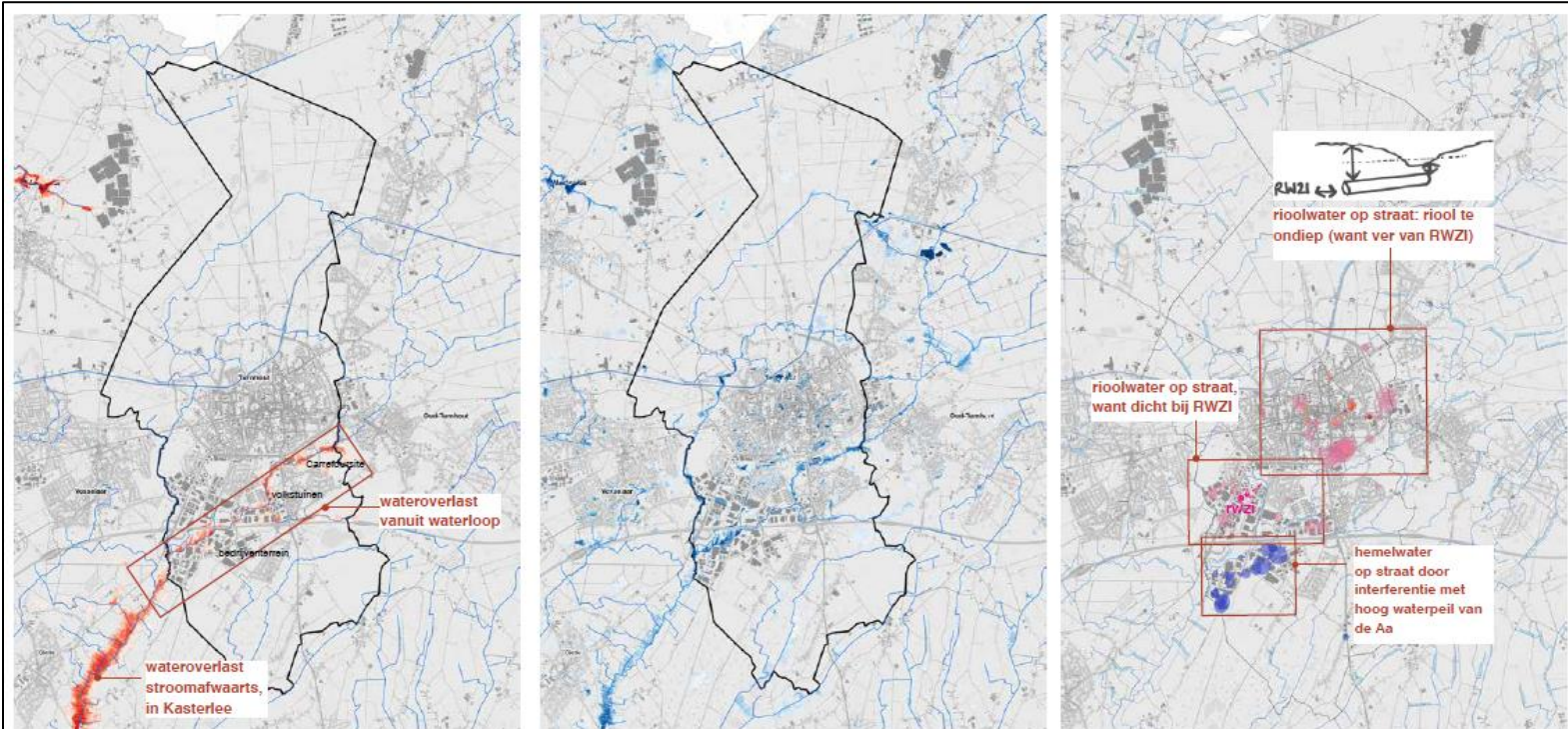
In het plan bespreken we drie situaties die eng met elkaar verbonden zijn. We bekijken namelijk heel het verhaal van hemelwater; van het moment dat een druppel regen boven Turnhout valt, tot het ons domein verlaat.

- 1) Wateroverlast in de valleien: in de valleien van onze waterlopen is er ook wateroverlast. Denk bijvoorbeeld aan de vallei van de Aa die is volgebouwd. Hier stellen we ons de vraag of en hoe we die rivier meer ruimte kunnen geven.
- 2) Wateroverlast op het maaiveld: het water loopt over het oppervlak naar de laagste plaatsen en blijft daar staan. Dergelijke wateroverlast zien we rond de waterlopen maar ook in verhard stedelijk gebied.
- 3) Wateroverlast door volle riolen: volle riolen versterken waterproblemen wanneer er grote oppervlakken afwateren via eenzelfde riool.

Zie de afbeelding hieronder waarop de watergevoelige zones zijn aangegeven op de kaart van Turnhout:

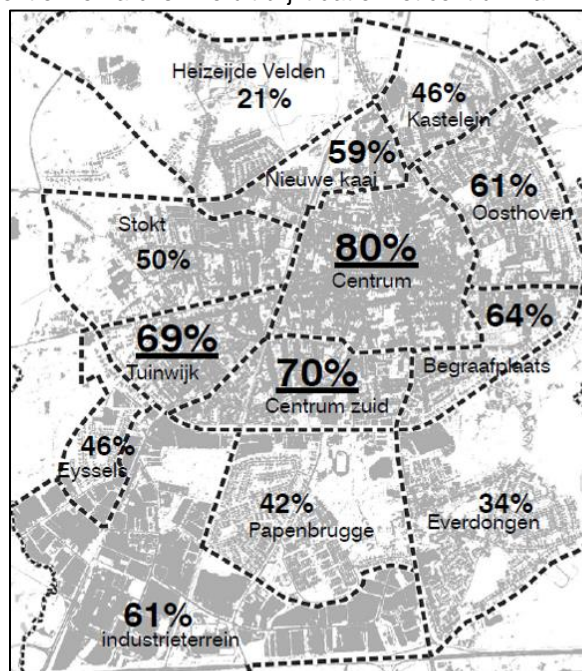
WATEROVERLAST IN DE VALLEIEN

WATEROVERLAST OP MAAIVELD

WATEROVERLAST VANUIT DE RIOLERING

(RWZI = rioolwaterzuiveringsinstallatie)

Het hemelwater in ons stadscentrum kan niet of amper weg door de hoge verhardingsgraad. De kaart hieronder toont per gebied hoeveel procent er verhard is. Hieruit blijkt dat er het centrum van Turnhout zeer veel verharding is.

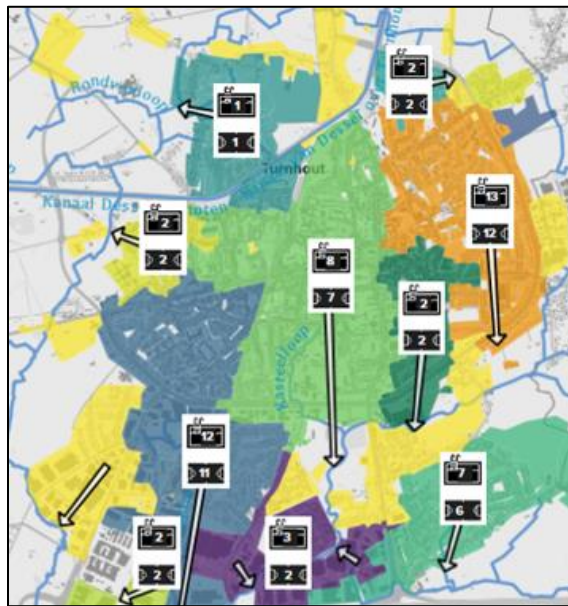

Hoe groot moeten onze riolen dus zijn om al dat water dat op die verharding valt, af te voeren als we geen wateroverlast willen ?

Om dat te bepalen delen we Turnhout op in gebieden, zogenaamde waterkamers, die we individueel bekijken. Het resultaat voor het oosten van Turnhout (oranje zone) betekent dat daar een volume nodig dat overeenstemt met 13 olympische zwembaden (13 x 2500 m³) om water tijdelijk bij te houden en niet snel stroomafwaarts te sturen. Best komt er daar dan ook nog eens een ruimte ter grootte van 12 voetbalvelden onthard gebied bij om water lokaal te laten infiltreren om zo problemen in lageregelegen gebieden te vermijden (als water niet lokaal geïnfiltreerd kan worden, en niet gebufferd kan worden, stroomt het onmiddellijk verder stroomafwaarts en zorgt het daar voor problemen).

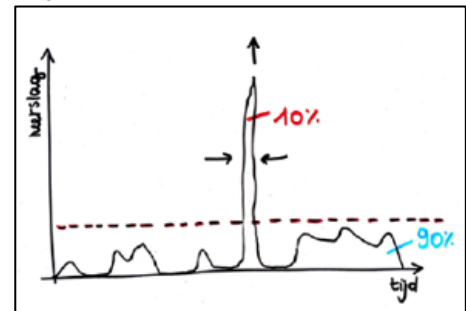
We moeten maatregelen nemen in het oosten van Turnhout (de donkergele vlek in de kaart hieronder) om waterproblemen in de wijk rond de Gust Hensstraat (donkergroen gebied) te vermijden.

De wijk rond de Gust Hensstraat op haar beurt moet ervoor zorgen dat het gebied in het paars geen waterproblemen kent. Zo is elk gebied (elke waterkamer) verantwoordelijk voor een lageregelegen gebied en alle daaropvolgende lageregelegen gebieden. Om stroomafwaarts zones te beschermen, moeten we per waterkamer ruimte voorzien om het water ter plaatse te houden én om het daar zoveel mogelijk te infiltreren.

De grootste uitdagingen daarbij zijn de extreme buien; die zijn moeilijk op te vangen en volledig te infiltreren. Negentig procent van de regen valt in kleine buien en kunnen we opvangen en ter plaatse infiltreren. Normale, gemiddelde buien kunnen we opvangen met maatregelen zoals plantvakken, groene pleinen, speelpleinen, tuinstraten,...

Het zijn de extreme buien, met veel water, waarvoor een andere aanpak nodig is.

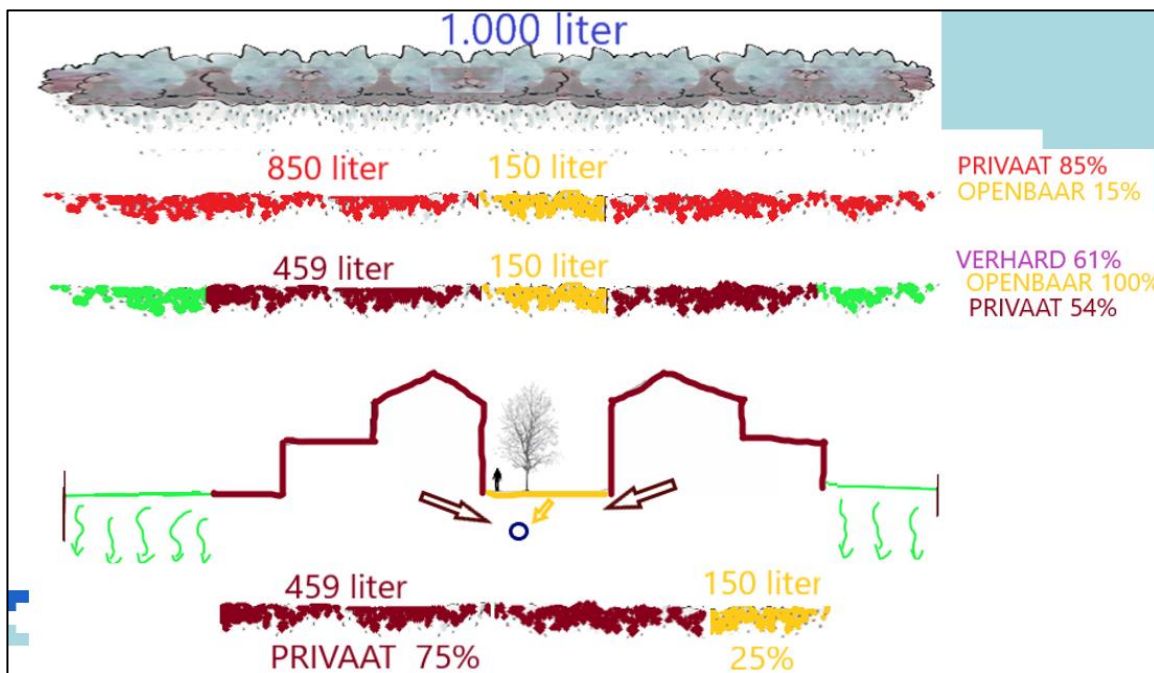

Als we het openbaar domein zo zouden inrichten, dat we álle water, ook de buien uit de tien procentgroep, zouden opvangen, dan nemen we heel het openbaar domein hiervoor in beslag. Alle openbaar domein in Turnhout staat dan in functie van die extreme hevige buien, die zeer af en toe voorkomen en op jaarbasis 10% van de neerslag uitmaken. Oplossingen voor grote volumes water maakt het openbaar domein niet meer bruikbaar voor dagdagelijkse dingen. Wij organiseren ons openbaar domein niet voor een abnormale gebeurtenis. We willen het inrichten voor het dagelijks gebruik, wandelen, fietsen, autorijden, parkeren, lossen en laden,...

15% van het Turnhoutse grondgebied is openbaar domein (paarse zones in de kaart hierboven). De resterende 85% is privé-eigendom (blauwgroene zones). Gemiddeld stroomt 61% van het water af via het riool. We nemen aan dat alle hemelwater dat valt op het openbaar domein wordt afgevoerd via het riool (100%). Het water dat op privéterrein terecht komt, wordt slechts voor 54% afgevoerd via het riool. Dat betekent dat voor elke 1 000 liter water die er valt, er 150 liter op het openbaar domein valt (15%). Dit wordt volledig afgevoerd via het riool. De rest, 850 liter, komt op private grond terecht. Daarvan stroomt 459 liter (54% van 850 liter) naar het riool. In totaal moet het riool $150 + 459 = 609$ liter afvoeren. Slechts +/- 25% daarvan (150 liter) komt van het privaat domein. Het water in onze riolen bestaat met andere woorden voor 25% uit water van het openbaar domein en voor 75% uit water van private eigendommen.

Het hemelwater- en droogteplan beschrijft vier concepten als maatregel voor slim waterbeheer:

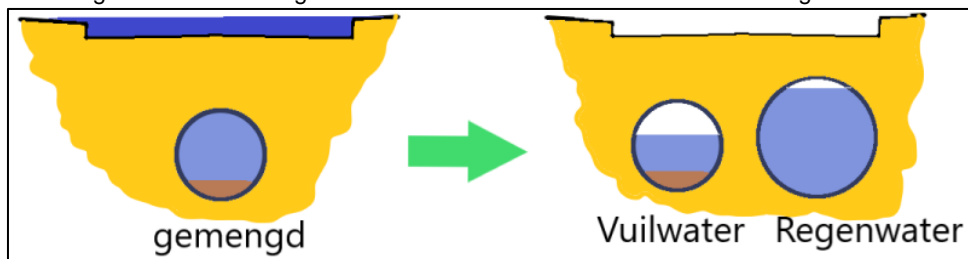
1) Herwonnen valleien

We maken meer ruimte voor het water rond de Aa en rondom de beken. (zie afbeeldingen op pagina 13)

2) Parkenstad

Vanuit het centrum van Turnhout leggen we regenwaterassen aan die het water gescheiden afvoeren naar de groene rand van Turnhout. Die regenwaterassen hebben vertakkingen (zie afbeeldingen op pagina 13). Vooraleer het water uit een regenwateras in een rivier terecht komt, laten we het vertraagd afvoeren via een bekken. De overheid verbiedt ons namelijk om alle water zomaar rechtstreeks de rivier in te sturen, want zo verleggen we problemen met wateroverlast naar andere delen langs de rivier. Daarom krijgt het water de kans om te infiltreren in bekkens waarna het trager afgevoerd wordt naar de rivier.

Dit principe passen we al verschillende jaren toe in de stad en er zijn ook al enkele regenwaterassen aangelegd tot aan waterlopen. Daarnaast investeert Stad Turnhout al jaren in gescheiden riolering. Het principe van de gescheiden riolering verklaren we aan de hand van deze afbeelding:

Situatie links = gemengd riool. Eenmaal vol, blijft het water op straat staan.

Situatie rechts = gescheiden riool. Alle hemelwater van het openbaar domein en de voorste dakhelften van rijhuizen wordt verzameld in de regenwaterafvoer. Vuilwater stroomt af via het vuilwaterriool. (Ook dit riool bevat nog veel hemelwater van onder andere achterste dakhelften van rijhuizen.). Een regenwaterriool dat we aanleggen is groter dan vuilwater (vanaf nu gaan we regenwaterriolen bovendien voorzien op 38 liter/m² tegenover 21 liter/m²), wat nodig is om een hevige regenbui op te vangen (zie uitleg op pagina 6).

Stad Turnhout zal blijven inzetten op de aanleg van gescheiden riolering. Straten met een gescheiden riolering zullen we stelselmatig aansluiten op een regenwateras om zo het hoofdnet van de regenwaterassen te vervolledigen:

- o zo zal de druk op het gemengd riool afnemen;
- o lokaal infiltratiesystemen kunnen bij grote regenbuien overstorten naar de regenwateras.

Concrete acties die de komende jaren zullen worden voorgesteld:

- o doortrekken oostelijke regenwateras naar de Steenweg op Oosthoven;
- o aanleg regenwateras Spoorwegstraat;
- o aanleg bekkens Broekzijde en Stadspark.

We nemen maatregelen verspreid over heel Turnhout die de massa aan water die door de wijk rondom de Gust Hensstraat passeert zal doen afnemen. De hierboven genoemde acties zullen de druk op het riool door deze wijk doen verminderen.

De bekkens in Broekzijde en Stadspark zullen een verschil maken voor de industriezone en de Sint Jorislaan.

3) Stedelijke vennen

Onze binnenstad moet een spons worden die water kan vasthouden. Dat doen we door gebieden te definiëren waar we water ter plaatse gaan opvangen en ook ter plekke laten infiltreren. Dat kunnen grotere gebieden zijn (zoals een groenzone of speelplein) of kleinere plekjes (zoals plantvakken).

Het bufferen en infiltreren van regenwater gebeurt niet altijd bovengronds. De recent heraangelegde Nonnenstraat heeft een ondergronds hemelwaterinfiltratiesysteem zoals op deze simulatie te zien:

Het is de ambitie van Stad Turnhout om 43 liter per vierkante meter te kunnen infiltreren. Qua capaciteit is dat meer dan een bui die maar een keer om de twintig jaar voorkomt.

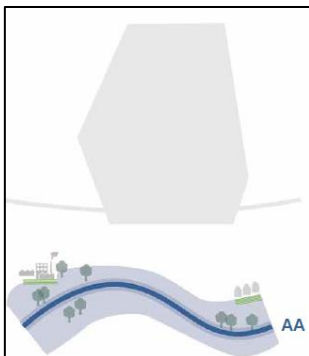
Stad Turnhout zet zoveel mogelijk in op infiltratie bij heraanleg van straten, ook wanneer we geen riolen vernieuwen. (Een riool gaat gemiddeld tachtig jaar mee, de bovenbouw van de straten pakken we sneller aan.)

4) Maximala lokaal

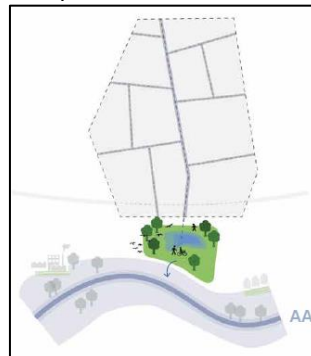
Met de drie eerder genoemde maatregelen kunnen wij lang niet alle water opvangen. Dit zijn namelijk maatregelen die Stad Turnhout alleen kan uitvoeren op het openbaar domein; wat slechts 15% van ons grondgebied beslaat. Met de acties van Stad Turnhout alleen komen we er niet; we hebben hulp nodig van elke grondeigenaar in Turnhout om ook op private domeinen zoveel mogelijk water op te vangen en te infiltreren.

Deze afbeeldingen tonen welk effect ieder van de vier bovengenoemde concepten heeft en tonen aan dat het beste resultaat behaald wordt door een samenwerking van alle vier:

herwonnen vallei

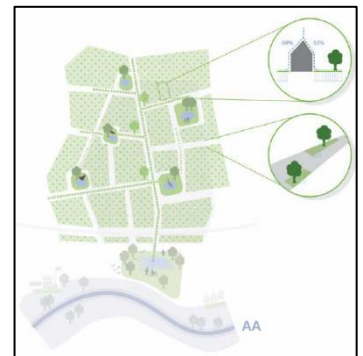
parkenstad

stedelijke vennen

maximaal lokaal

Conclusie

Samenvatting voor de situatie in en rondom de Hammelburgstraat, Dageraadstraat, Smalvoorstraat, Gust Hensstraat, Tuinbouwstraat en Graatakker:

- Ook de afwatering van het oostelijk deel van Turnhout heeft een impact op deze wijk.
- Klimaatverstoring leidt tot:
 - o meer regenbuien;
 - o intensere regenbuien.
- 95% van de riolen zijn voorzien op buien van 21 liter per vierkante meter en zijn dus te klein voor een zwaardere bui.
- De aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel in heel de stad is lange termijn.
- Water maximaal lokaal houden is noodzakelijk, op openbaar domein maar ook op private percelen.

Infiltratie van water op eigen terrein is voor de meeste eigenaars in Turnhout mogelijk (met uitzondering van de eigenaars van kleine percelen). Er moet maar 11% van een terrein onverhard zijn om al 50% van hemelwater dat valt op de verharding op een natuurlijke manier op te vangen en te laten infiltreren.

De hoeveelheid water bij overlast in deze getroffen wijk neemt beduidend af wanneer grondeigenaars in Turnhout water maximaal lokaal laten infiltreren. Het grootste verschil kunnen de Turnhoutenaren maken, maar ook Stad Turnhout investeerde de voorbije legislatuur 20 miljoen euro in ingrepen in het openbaar domein om overlast te doen afnemen. Ook in de komende legislatuur zullen we dat blijven doen.

Vragenronde

We eindigden de presentatie met een antwoord op een vaak gestelde vraag: kan het water uit de wijk niet gewoon weggepompt worden naar de Aa?

Om al dit water naar de Aa te pompen, zouden we een pomp van 800 liter per seconde nodig hebben. Dit is een gigantische installatie. Ter vergelijking: de pompen aan de waterzuiveringsinstallatie voor heel onze stad zijn maar half zo groot. We zouden nooit een vergunning krijgen om een dergelijke pomp te plaatsen omdat op die momenten de Aa al teveel water krijgt.

Vanuit het industriegebied kregen we dezelfde vraag, maar de waterloopbeheerder verbiedt het om water over te pompen in de Aa. We moeten namelijk water zoveel mogelijk bij de bron houden en het probleem niet doorschuiven naar andere, lageregelegen zones of gemeentes.

Op verschillende plaatsen in de stad worden wadi's aangelegd om water lokaal op te vangen en te bufferen. Waarom komt er geen wadi in onze wijk? Waarom kan het plein bijvoorbeeld niet uitgegraven worden om er een grote wadi van te maken?

Deze wijk is de grootste uitdaging als het op wateroverlast aankomt. De vier genoemde maatregelen (ruimte voor de waterlopen, gescheiden riolering, ontharding openbaar domein en sensibiliseren ontharding privaat domein) lopen en zullen ook de komende legislatuur verder uitgerold worden.

Maar omdat deze wijk zo een complexe uitdaging kent, zullen we ook moeten nadenken over bijkomende maatregelen in de wijk zelf. Een wadi is daar een piste van.

Hoelang duurt dit allemaal om alle maatregelen uit te voeren?

Er is al 20 miljoen euro geïnvesteerd in ons waterbeheer en ook de volgende legislatuur zal er volop worden ingezet. Er is steeds ergens in onze stad een onthardingsproject bezig, groot of klein. De werken aan het riool en het gescheiden rioleringsstelsel zijn opgenomen in de meerjarenbegroting, daar zullen de komende jaren regenwaterassen mee gerealiseerd worden.

Waarom wordt er in onze binnenstad nog nieuw gebouwd terwijl iedereen beter zou ontharden?

Geen enkel nieuwbouwproject krijgt vandaag de dag nog een vergunning zonder dat het aan de strenge voorwaarden qua waterbeheer voldoet. Nieuwe bouwprojecten krijgen als voorwaarde dat zij het water van een bui die om de twintig jaar voorkomt lokaal moeten kunnen opvangen en stroomafwaarts geen wateroverlast mogen veroorzaken. Daarnaast geldt ook voor bouwen op bestaande percelen dat de regelgeving hier ook strenger is geworden en dat maatregelen rond ter plaatse houden van water worden opgelegd. Voor elke verharding die erbij komt, moet er verplicht ook voldoende ruimte voorzien worden om hemelwater lokaal op te vangen. Dit kan in de vorm van een tuin met wadi, groene daken, ...

Iedere keer als er een overstroming is, dan trekt het water op het einde in een paar minuten heel snel weg. Hoe komt dat?

Doordat de riolen terug capaciteit hebben. Er kan per minuut een massa water door ons rioleringsstelsel en eenmaal de piek van een zware regenbui voorbij is, kan alle overtollige water dat nog op straat staat dus ook weer snel gewoon weggevoerd worden.

Wat kunnen we verwachten van het nieuwe stadsbestuur?

We zijn ruim een maand voor de gemeenteraadsverkiezingen van 13 oktober, dus dit bestuur kan en mag geen woorden in de mond van een volgend bestuur leggen. Wat we wel met zekerheid kunnen zeggen is dat de investeringen in het openbaar domein en in de gescheiden riolering opgenomen zijn in het meerjarenplan en dat die er dus zeker zullen komen. Eventuele bijkomende maatregelen en studies zijn aan het volgende bestuur, maar de problemen in deze wijk worden met prioriteit vastgepakt.

Wat is de eerstvolgende, zichtbare maatregel die Stad Turnhout zal nemen?

Momenteel zijn we gestart in de Otterstraat met de aanleg van infiltratiegoten. Deze maatregel valt net buiten de waterkamer van het oostelijk gebied. Het volgende project in deze waterkamer is de heraanleg van de Mesesstraat en de Dahliastreet. Die worden aangelegd als tuinstraten en houden veel water ter plaatse. De aanbesteding van deze werken zou nog dit jaar gebeuren met start eerste helft 2025.

Persoonlijk heb ik al geïnvesteerd in mijn huis en in mijn tuin om zo slim mogelijk met water om te gaan.

Wat kunnen wij nog meer doen?

Als je als perceeleigenaar al het hemelwater dat bij jou valt opvangt en je al maximaal onthard hebt, dan heb je alles gedaan wat je als individu kunt doen. Als iedereen in Turnhout dezelfde inzet zou tonen, dan zou dit een merkbaar verschil maken voor deze buurt.

